

ruta literària del ceajc a prats de molló i la presta

una cruïlla dels vents de la història

JULIÀ LLADÓ

El passat dissabte 8 de maig, vam fer la ruta literària a Prats de Molló i La Presta, de la mà de dues novel·les El dia de l'ós, de Joan Lluís Lluís i *L'Avi, confessions íntimes de Francesc Macià*, d'Alfred Bosch. Una trentena d'argentonins i altres maresmcns ens vàrem desplaçar al Vallespir per fer lectures de fragments de totes dues en llocs íntimament lligats amb les accions que s'hi descabdellen. La lectura de *L'Avi* també ens serví per a la commemoració de l'any Macià.

A l'any 1926, en contra la

dictadura del general Primo de Rivera, es feren els preparatius finals de l'aventura d'atacar amb dues columnes Figueres i Olot, confiant en la revolta dels "quintos" catalans, aquarterats en aquestes poblacions i proclamar-hi la República Catalana. El centre de campanya amb en Francesc Macià al cap, s'establí a Vil·la Denise, una torreta entre Prats de Molló i la Presta. D'allí havien de sortir els escamots, que pel Coll d'Ares, baixarien cap Camprodon, Ripoll i Olot. Tot se'n va anar en orris, amb la denúncia d'en Ricciotti Garibaldi, agent de Mussolini, que advertí a les auto-

ritats espanyoles i a les franceses del pla.

El 4 de novembre del 1926, s'avortà l'intent i a Vil·la Denise, foren detinguts en Macià i tot el seu estat major. El viatge fins a la presó del castell dels Reis de Mallorca, a Perpinyà, es convertí en un passeig triomfal sent en Macià victorejat com un heroi, per la gent de quasi tots els pobles, del llarg Vallespir, (comarca allargassada semblant al Maresme), amb els mossens i algun batlle al davant.

Un petit monument al costat de vil·la Denise, rememora aquests fets.

Atenent les explicacions davant el monument a Verdaguer.

Tot baixant a la riba del riu Tec, la vila de Prats de Molló, va recordar l'estància d'en Jacint Verdager a Prats, quan preparava el poema *Canigó* a l'any 1882, i li van dedicar un bonic monument. A l'altre cantó de la gran pedra hi ha una inscripció, feta pel nostre soci argentoní, Jaume Lladó i Font, que acaba amb els versos verdaguerians:

*Sóc barretinaire
de Prats de Molló,
me diuen cantaire
mes, no canto gaïre,
mes, no canto gaïre, no.*

Les altres estades del poeta van ser al Balneari de La Presta, acompanyant al marquès de Comillas, on va escriure alguns cants del *Canigó* que tenia ben a prop, en un paisatge magnífic de boscos i muntanyes, a les falades del Costabona i del Canigó i amb el Tec acabat de néixer a Roca Colom.

En la breu parada que férem a Ceret, varem saludar al Sr. Gentil

Puig-Moreno, president del Centre Cultural Català Vallespir, que ens confirmà que la Sra. Margarida Planell, ens faria de guia a Prats de Molló, al no estar disponible l'escriptor Joan Lluís Lluís.

La festa del Dia de l'Ós, se celebra a entrada de la primavera a Prats de Molló, cada any amb més èxit i visitants.

Abans era l'únic dia, que la població podia parlar en català sense impediments. Molts ho aprofitaven per insultar a funcionaris i militars francesos, en la llengua que no entenien. En la novel·la al·legòrica *El dia de l'ós* l'argument es basa en la creença que quant torni l'ós, als boscos de Prats i s'aparelli amb una donzella, els francesos marxaran per sempre.

A l'arribar a Prats, l'autocar va parar davant la Porta de França, a la plaça Josep de la Trinxeria. En Josep, pertanyent a una família important de Prats, després d'un judici per contraban de sal, es revoltà contra el domini francès i la imposició de l'impost de

la gavella de la sal, reunint un important nombre d'homes i atacant sobretot als "gabelous".¹

Aquest moviment pren el nom popular d'Angelets de la Terra, i del 1667 fins al 1672,² fou la més forta resistència als francesos i a la seva dominació, també en contra dels catalans pro-francesos que feien la feina bruta, com el sanguinari Francesc de Segarra. La lluita va ser tan important que van tenir d'incorporar-se, 6000 infants i 100 soldats de cavalleria, per doblegar en Josep de la Trinxeria i els seus companys, que es convertiren en màrtirs i herois de la terra.

Tot marxant ja cap a Molló, veiem des dels revolts d'abans d'arribar al coll d'Ares l'imponent Canigó, amb neu i mig tapat pels núvols, tot recordant com el Comte Rei en Pere III, el Gran, havia fet el cim.

El dinar de festa major a cal Calitxo a Molló, després del pas del Coll d'Ares amb neu, fou el perfecte final d'una excursió, que tots recordarem.

1. Oscar Jané Checa, *Catalunya sense Espanya*.

2. Ramon Trobat, *Ideologia i catalanitat a l'emparrà de França*.

↑ Moment de Prats de Molló a Verdager